

Ubudiyet ve mahbubiyet yolu

Nida DURGUT: “Bediüzzaman’ın ‘Der tarik-i acz mendi lâzım amed çar çiz...” diye bahsettiği tarikin açıklamasını yapabilir misiniz?”

Bediüzzaman Hazretleri, en yüksek yol olarak ifade ettiği ubudiyet (Allah’a kulluk) ve mahbubiyet (Allah’ın sevgisine mazhar olma) yolunun dört esasından en büyük esasının şükür olduğunu söyledikten sonra, o dört esası şöyle tarif etmiştir:

“Der tarîk-i aczmendî lâzım âmed çar çiz...

Acz-i mutlak, fakr-ı mutlak, şevk-i mutlak, şükr-ü mutlak ey aziz!”¹

Diyor ki: Cenâb-ı Hakka karşı acz ve fakrını hissetme ve bunu yaşama yolunda dört şey lâzımdır: Kayıtsız şartsız fakirlik, kayıtsız şartsız acizlik, kayıtsız şartsız şükür, kayıtsız şartsız aşk ve şevk içinde olmak.

Bu dört maddeyi kısa kısa ele alalım:

Kayıtsız şartsız fakirlik: Kul fakir, Cenâb-ı Allah ise zengindir. Kul kendi başına ne kadar zengin olursa olsun, Allah’a karşı hep fakirdir. Çünkü elinde avucunda ne varsa hiçbir şey kendisinin değil, hepsi Allah’a aittir. Kur’ân inananları zekât vermeye çağırırken, hep: “Verdiklerimizden verin”² mânâsını işler. Çünkü veren Allah’tır. Zengin olan Allah’tır. Kulun, Allah’a karşı kendisini kayıtsız şartsız fakir bilmesi hem kulluğunun gereği, hem de Allah’ın zenginliğinden istifade edebilmesinin ön şartıdır.

Allah’a karşı kulun kendini fakir bilmesinde iki hususa dikkat etmek lâzımdır:

1- Bu, Allah’ın nimetlerini ve Allah’ın verdiklerini inkâr mânâsında anlaşılmamalıdır. Bilâkis, burada sahip olduğumuz her şeyin Allah’a ait olduğunu ikrar ve itiraf mânâsı vardır. Bu manevî bir şükürdür.

2- Bu, kulun kendisini kula karşı ve halka karşı fakir bilmesi veya kendisini fakir göstermesi demek de değildir. Bu kula karşı hissedilen bir duygu değil; Allah’a karşı yaşanan bir edeptir, bir kulluktur, bir yüksek ahlâktır.

Kayıtsız şartsız acizlik: Burada da kulun kendisini yalnız Allah’a karşı aciz bilmesi, sahip olduğu bütün güç ve kuvveti, varlık ve kudreti Allah’tan bilmesi, kendisinin kendisi adına hiçbir şeye sahip olmadığıнын farkında olması demektir. Burada, kulun kendisini kullara karşı aciz hissetmesi gibi bir mânâ yoktur.

Kayıtsız şartsız şükür: Kul sahip olduğu ne varsa hepsini Allah’tan bilir, bütün varlığını Allah’a verir, kendisini de Allah’ın kulu bilir, Allah’tan ne gelirse razı olur ve Allah ne takdir ederse kanaat eder. Verenin Allah olduğunu bilir. Yalnız Allah’tan ister. Şükrettiği takdirde Allah’ın artıracığını bilir, şükrün neticesinin Allah’ın rızası olduğunu bilir; fakat şükrünü, Allah’ın artırması şartına bağlamaz. Cennet şartına bağlamaz. Bereket şartına bağlamaz. “Çok verirsen şükrederim” demez. Allah’ın verdiklerini şükür için yeterli bulur. Şükrünü kayıtsız şartsız Allah için yapar.

Kayıtsız şartsız aşk ve şevk: Allah’ın dinine kayıtsız ve sınırsız bir istekle, büyük bir aşkla ve şevkle hizmet eder. Yalnızca Allah’tan karşılık bekler. Başka hiç kimseden alkış, taltif, takdir, bedel beklemez. Hiçbir olumsuzlukta şevkini kırmaz. Hiçbir zorlukta hizmetini bırakmaz. Her olumsuzlukta sadakatini ve vefasını muhafaza eder.

Dipnotlar:

1- Mektûbât, s. 351;

2- Bakara Sûresi: 3